

GUIA DE LLENGUATGE INCLUSIU *de gènere*

 Associació
**Coordinadora
Sinergia social**

Primera edició: Novembre 2020

Document elaborat per: Associació Coordinadora Sinergia Social

Tipologia: Ús intern

ÍNDEX

1. LENGUATGE VERBAL

----- > 1.1 Expressions generals

----- > 1.2 Col·lectius

----- > 1.3 Personal

----- > 1.4 Trucs a l'hora de redactar

----- > 1.5 Entorns i teixits

----- > 1.6 Expressions

2. LENGUATGE NO VERBAL

----- > 2.1 Tractament de la imatge

----- > 2.2 To de veu

----- > 2.3 Postura i mirada

*Per una societat
amb un llenguatge
inclusiu!*

Presentació

• QUI PROMOU?

Sinergia Social, **associació coordinadora d'entitats** dedicades als diferents àmbits del benestar i l'interès general cercant sempre la col·laboració pública i privada entre les persones que hi treballen.

• PER QUÈ UNA GUIA DE L'ÚS DEL LLENGUATGE INCLUSIU?

L'entitat situa com a objectiu de primer ordre la igualtat entre les persones, i concretament, entre els diferents gèneres. Per aquest motiu i emmarcada en el **Pla d'Igualtat**, es genera la **Guia de Llenguatge Inclusiu de gènere**.

El llenguatge té un pes rellevant en totes les societats, és la forma en la qual ens comuniquem i es pot considerar que a través del seu ús generem significats i continguts, que al mateix temps es transformen en realitats. El llenguatge és, per tant, un dispositiu, un recurs que pot excloure i mantenir situacions de desigualtats, o bé, fomentar la inclusió de col·lectius vulnerables i la igualtat entre les persones. **Des de l'entitat, apostem per utilitzar un llenguatge coherent amb la nostra missió, visió i valors**, que recauen precisament en la cerca de la **igualtat i la millora social**.

Al llarg dels darrers anys, trobem un augment de la conscienciació sobre les desigualtats de gènere, incrementen les mobilitzacions i la societat en el seu conjunt presenta major interès per fomentar l'equitat de gènere.

Pel que fa a l'entitat, ens trobem que els equips de professionals es conformen majoritàriament per dones i una gran part de les persones que s'atenen són del sexe masculí. A més, cal tenir en compte la dimensió educativa de tots els serveis, que s'adrecen a col·lectius diversos com poden ser infància i joventut, pel que hem d'exemplificar si volem aconseguir que les generacions futures siguin més igualitàries i justes.

• ON S'APLICA?

La Guia es presenta com una **eina comunicativa per a tots els serveis i centres que conformen les entitats membres de la Coordinadora**. S'aplicarà a través dels canals d'expressió oral: entre l'equip i amb les persones a les quals es presta atenció als serveis; i d'expressió escrita: documents tècnics i comunicació interna i externa dels serveis.

Totes les imatges han estat dibuixades per:
Mohammed Cherifi

Jove vinculat al taller d'Art Integrat en tasques de realització de figures i bijuteria.

Igualtat i gènere

El llenguatge és un **reflex del sistema de pensament col·lectiu** i amb ell es transmet una gran part de la forma de **pensar, sentir i actuar de cada societat**.

En els últims anys, hi ha hagut un augment en la **conscienciació de la població respecte a les desigualtats de gènere** i com aquestes afecten en l'àmbit general i concretament en l'àmbit laboral. Tot i això, encara queda camí per recórrer i avui dia, **trobem que la dona i l'home no estan equiparats en salari, càrrec, sectors, etc.**

Al sector social en general i en concret a les entitats integrades a la coordinadora, els equips estan formats majoritàriament per dones. A més a més, les persones que s'atenen són en major proporció persones de sexe masculí.

En aquest sentit, **l'entitat ha treballat un Pla d'Igualtat** d'on s'extreuen diverses mesures concretes i és que a l'Associació Coordinadora Sinergia

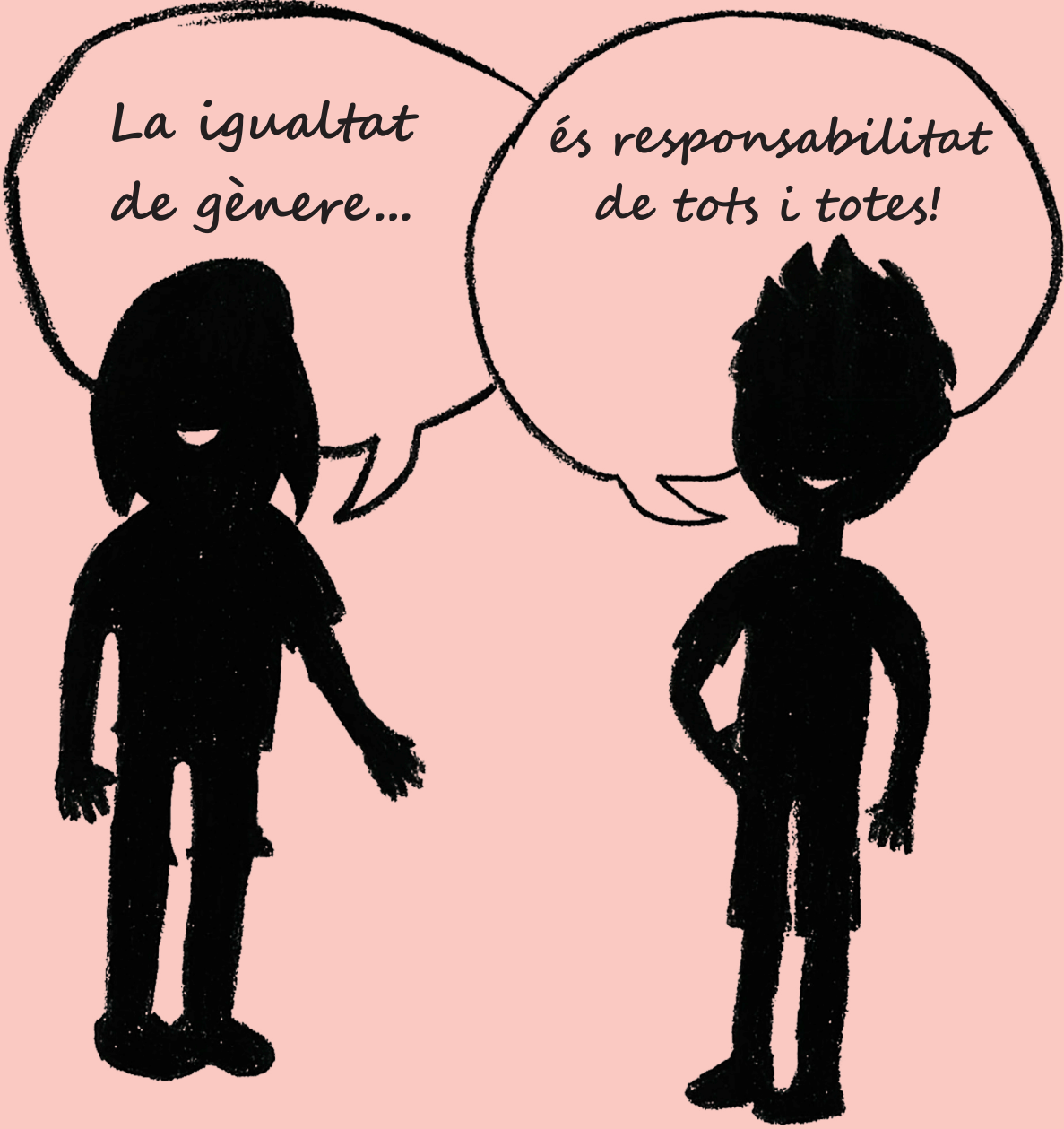
Social atorga una gran importància aconseguir una igualtat entre les persones que hi treballen.

Això és, no només perquè compta amb una plantilla majoritàriament femenina, també perquè es posiciona com una ferma defensora dels **drets de les persones** i concretament, d'aquelles que per diverses casuístiques tenen una posició més vulnerable que la resta.

Dins d'aquest marc, trobem que són diverses les mesures que es poden aplicar per fomentar igualtat entre gèneres, en aquest cas, ens volem centrar en **l'ús inclusiu del llenguatge i és que aquest té efectes de realitat**.

És a dir, l'ús de paraules, expressions, dites i formulacions lingüístiques, com postures, imatges, etc. Configuren una realitat que clarament és avantatjosa per al gènere masculí i que estereotipa i fomenta els prejudicis cap a les dones.

*Reflectir
aquesta diversitat
i inclusivitat
en el llenguatge
ens ajudarà
a construir un món
més igualitari.*

La igualtat
de gènere...

és responsabilitat
de tots i totes!

1

LLENGUATGE VERBAL

El **llenguatge verbal** és, literalment, **el què diem amb paraules**. Aquesta comunicació es pot produir presencialment, mitjançant canals naturals o per canals artificials.

El llenguatge verbal **és el recurs principal** en els processos sociològics, d'aprenentatge i ensenyament. Aquest es **pot realitzar en format oral o escrit i té una especial rellevància a l'hora de generar coneixements i instruir-se en qualsevol àmbit**. Al mateix temps, el llenguatge verbal té una rellevància especial en estar completament vinculat a la cultura d'un territori.

En la **Guia de Llenguatge Inclusiu** es tindran en compte diferents temes a abordar que s'utilitzen en el llenguatge verbal: **col·lectius que s'atenen als centres, personal, trucs a l'hora de redactar, entorns i teixits i expressions**.

1.1 Expressions generals

EXPRESSIONS	QUÈ PROPOSEM?
Al llarg de tota la seva existència, els homes han creat cultures	Al llarg de tota la seva existència, les persones han creat cultures
El destinatari rebrà el missatge a través del mòbil	La persona destinatària rebrà el missatge a través del mòbil
Tots arriben a la seva hora	Tothom arriba a la seva hora
Els pares recullen els infants a l'escola	Les famílies recullen els infants a l'escola
Els polítics preparen el debat	La classe política prepara el debat

REFLEXIÓ

Quan no ens referim a una persona en concret, sempre que es pugui, s'han d'utilitzar noms invariables pel que fa al gènere, és a dir, substantius de gènere que no distingeixen els individus en masculí o femení. S'ha d'utilitzar la forma femenina, doncs, quan fem referència a una dona i la forma masculina quan ens referim a un home.

SUBSTANTIVUS	QUÈ PROPOSEM?
L'amic	L'amistat
El ciutadà	La ciutadania
El veí	El veïnat

1.2 Col·lectius

SUBSTANTIUS	QUÈ PROPOSEM?
Els residents	Cada resident
Els ancians / els avis	La gent gran / persones grans de la residència
Els adults	Les persones adultes
Els joves	Els i les joves que viuen a la ciutat
Els adolescents	El grup d'adolescents
Els nens	Infància / els o les infants
Els Immigrants	Les persones migrants
Els presos	Persones privades de llibertat
El malalt mental/ el boig	Persona amb problemes de salut mental
La persona minusvàlida	Persona amb discapacitat física
La persona coixa	Persona amb mobilitat reduïda
El cec / el sord	Persona amb ceguesa / sordesa
Els beneficiaris	Les persones beneficiàries
Els afectats	Les persones afectades

REFLEXIÓ

Una mateixa persona pot formar part d'un o diversos col·lectius, hem d'evitar que això la defineixi completament.

*Cal utilitzar
expressions referides
a col·lectius que no estigmatitzin,
frivolitzin o siguin
pejoratives.*

1.3 Personal

EXPRESSIONS	QUÈ PROPOSEM?
Volem que es vinculin amb els membres de l'equip	Volem que es vinculin amb qualsevol membre de l'equip
L'empleat haurà de complimentar les dades de l'informe	S'hauran de complimentar les dades de l'informe
Volem agrair l'esforç i la dedicació de tots els treballadors	Volem agrair l'esforç de tots els equips / els i les professionals
Els empleats seran indemnitzats	L'equip professional serà indemnitzat / la plantilla serà indemnitzada
Els administratius gestionen les dades d'enguany	El personal administratiu gestiona les dades d'enguany
Els professionals de l'entitat acullen a les famílies	Professionals de l'entitat acullen a les famílies
La cap de departament encarregada o el cap de departament de...	La o el cap de departament encarregat de...

REFLEXIÓ

Encara avui dia, hi ha professions que s'associen només als homes o només a les dones. Normalment són oficis i càrrecs en què predomina un dels dos sexes.

El resultat és que s'utilitza el femení per designar feines desprestigiades i el masculí per designar feines amb prestigi. Per evitar aquesta tendència, recomanem utilitzar termes que englobin els dos gèneres.

SUBSTANTIUS**QUÈ PROPOSEM?**

El gerent	La gerència
L'administratiu	L'administració
Els alumnes	L'alumnat
L'empleat	La plantilla
L'educador	L'equip educatiu
Els tècnics	L'equip tècnic
El/la recepcionista	El personal de recepció
L'usuari	La persona usuària
El client	La clientela
L'associat	La persona associada
Els professors	L'equip de professorat / L'equip docent
El becari	La persona en pràctiques
Els coordinadors	L'equip de coordinació
Els empresaris	L'empresariat
Els tutors	El professorat tutor
Els treballadors	El personal / la plantilla
L'arrendatari	La part arrendatària
Els alumnes, els professors i tot l'equip professional	La comunitat universitària
Les secretàries	El personal de secretaria
Els auxiliars	El cos auxiliar
Els metges	El personal mèdic
Les dones de la neteja	El personal de neteja

1.4 Trucs a l'hora de redactar

Com hem vist en l'apartat anterior, podem substituir les denominacions referides a persones per expressions amb referents no personals.

EXPRESSIONS	QUÈ PROPOSEM?
Els que necessitin ajuda	Qui necessiti ajuda
Conversem amb els que acudeixen al centre	Conversem amb qui acudeix al centre
Aprofito l'avinentesa per saludar-la/lo	Aprofito l'avinentesa per saludar-vos
Serem capaços de treballar en conjunt	Tindrem capacitat de treballar en conjunt
Si esteu interessats en...	Si teniu interès en...
Els treballadors de la Fundació	Els treballadors i les treballadores de la Fundació
Hi ha hagut dos sol·licitants	Hi ha hagut dues sol·licituds
Benvinguts al nou web	Us donem la benvinguda al nou web
Estem molt agraïts per la col·laboració	Us agraïm la col·laboració

Documents

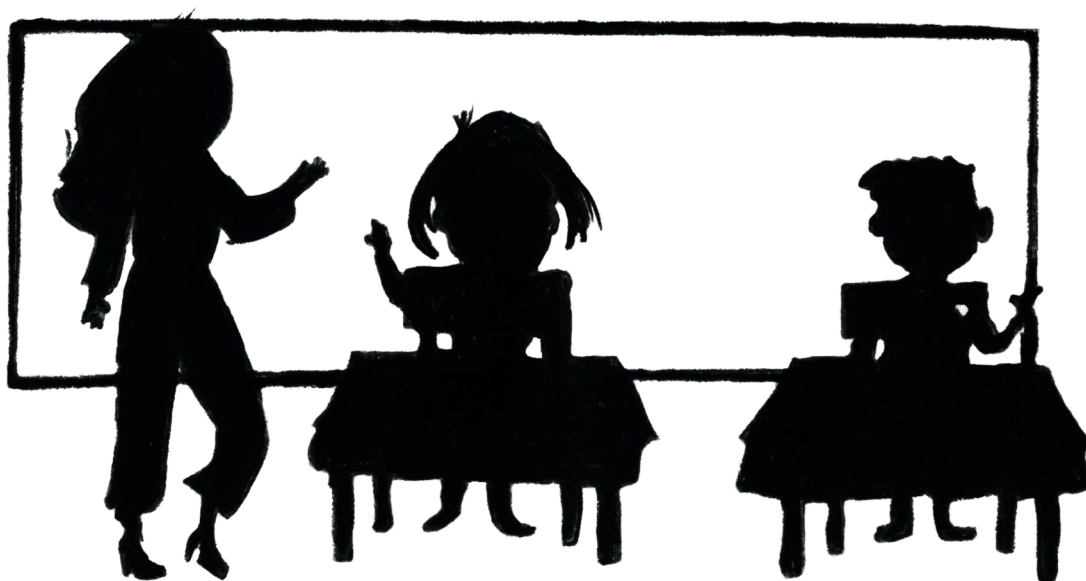
SUBSTANTIUS	QUÈ PROPOSEM?
Benvolgut	Benvolgut i benvolguda
Estimats amics	Estimats amics i amigues
Sr./Sra:	Nom:
El/la sol·licitant:	Cognoms i nom:
Nascut/uda a:	Lloc de naixement:
Domiciliat/ada a:	Domicili:
Originari/ària de:	País d'origen:
Graduat/da en:	Amb el grau de:
Llicenciat/da en:	Amb la llicenciatura de:
El sotasignat	Qui signa
Senyor/Senyoreta	Senyor/Senyora
L'interessat	La persona interessada
Col·laboradors	Amb la col·laboració de

REFLEXIÓ

En documents com ara els impresos, en què hi ha espais per emplenar, recomanem d'encapçalar els epígrafs amb aquest tipus de fórmules neutres sense variació de gènere.

1.5 Entorns i teixits

EXPRESSIONS	QUÈ PROPOSEM?
Els catalans van rebre la notícia	La població catalana va rebre la notícia
Els socis van obtenir un regal	Les persones associades van obtenir un regal
Els pacients van al metge	Les persones són ateses al centre mèdic
Ell va al psicòleg	La persona atesa va a fer tractament psicològic
El sensesostre va arribar	La persona en situació de sense llar va arribar
El minusvàlid ho va canviar	La persona amb discapacitat física ho va canviar

1.6 Expressions

EXPRESSIONS	QUÈ PROPOSEM?
Plores com una nena!	Plores molt!
Condueix malament, segur que és una dona	Des del meu pare, condueix malament aquesta persona
Ets un mena	Ets una persona migrada sola
És una persona bipolar	Aquesta persona està trista
Té un defecte de naixement	Té una discapacitat congènita
És una persona deficient	És una persona amb discapacitat intel·lectual
Això és una mariconada	Això és una ximpleria
Vaig al <i>paki</i> a comprar	Vaig al supermercat a comprar
És un immigrant il·legal	És una persona en situació administrativa irregular
Un moro	Una persona del Marroc o del Magrib

REFLEXIÓ

Hi ha moltes alternatives per expressar-nos sense haver d'utilitzar expressions que poden faltar el respecte, marginar, fer mal. Per tant, s'ha de recórrer a paraules inclusives. El concepte de "normalitat" és una altra forma de discriminació i exclusió. Una persona per exemple sense discapacitat no és "normal" vers una persona que té discapacitat, o d'una altra ètnia.

2

LLENGUATGE NO VERBAL

El **llenguatge no verbal** és el que diem amb **gestos de la cara i del cos**, així com de la nostra imatge. Aquests missatges poden ser comunicats **a través de gestos, llenguatge corporal o postura, expressió facial i contacte visual**. Com també amb objectes **com la roba, pentinats o imatges, símbols, infografia**, així com a través d'un agregat de l'anterior.

Tot i que no és tan evident com el llenguatge verbal, juga un paper clau al dia a dia de totes les persones. Com en el cas anterior, el llenguatge no verbal també **es pot vincular a la tradició cultural d'un territori**.

A la Guia de Llenguatge Inclusiu es tindran en compte diferents aspectes del llenguatge no verbal com el tractament de la imatge, el to de veu i la postura i mirada.

*Les imatges, el to de veu,
i les actituds de les persones
també transmeten
estereotips,
tot i que moltes vegades
això no és tan evident.*

2.1 Tractament de la imatge

CONSIDERACIONS

Fer ús d'imatges que no estereotipin cada gènere, defugir de mostrar les persones amb una vestimenta tradicionalment associada al gènere

Cal tenir en compte la ubicació i la mida de les figures femenines i masculines per evitar una representació desigual

Les imatges no han de fomentar estereotips com dones realitzant tasques o en llocs de feina associades al gènere femení

S'han de fomentar imatges neutres que visibilitzin la diversitat sexual, de gènere o origen

REFLEXIÓ

S'ha de tenir en compte que una bona comunicació passa per l'ús correcte de les imatges que utilitzem.

En funció de les imatges que utilitzem a les iconografies, publicitat o material de difusió de l'entitat estarem projectant un missatge vers la igualtat de gènere.

S'ha d'evitar triar només imatges d'homes, especialment quan es vol representar els dos gèneres.

2.2 To de veu

CONSIDERACIONS

S'han de fomentar tons de veu neutres

S'ha d'evitar cridar o alçar la veu sobreposant-se a altres persones

2.3 Postura i mirada

CONSIDERACIONS

S'ha d'utilitzar una postura correcta sense fer un ús abusiu de l'espai

L'exposició i l'orientació del nostre cos demostra el grau d'interès i d'obertura envers els altres

**ENS AJUDES
A PROMOURE UN
MÓN MÉS IGUALITARI
AMB L'ÚS
DEL LLENGUATGE?**